

İTALYA BİLGİ NOTU

MART
2025

MAKROEKONOMİK GÖSTERGELER VE TAHMİNLER

GÖSTERGE	DEĞER	2022	2023	2024*
GSYH (cari fiyatlarla)	Milyar USD	2.104	2.301	2.376
Büyüme	%	4,7	0,7	0,7
Nüfus	Milyon Kişi	59,0	59,0	59,0
Kişi Başı Gelir	USD	35.653	39.012	40.286
Enflasyon	%	12,3	0,5	2,1
İşsizlik Oranı	%	8,1	7,7	7,0
Cari Denge / GSYH	%	-1,7	-0,0	1,1
Bütçe Dengesi / GSYH	%	-8,1	-7,2	-4,0
İhracat	Milyar USD	659,4	677,1	--
İthalat	Milyar USD	695,2	639,9	--
Türkiye'nin İhracatı	Milyar USD	12,4	12,4	12,9
Türkiye'nin İthalatı	Milyar USD	14,1	15,0	19,3
Kur	Euro	19,9	32,6	41,0**

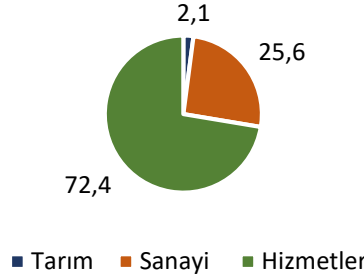
1. GENEL GÖRÜNÜM

İtalya, tarihi boyunca şehir devletleriyle şekillenmiş, 19. yüzyılda birleşerek İtalya Krallığı'nı kurmuştur. İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra Marshall Planı, sanayi ve tarım reformlarıyla hızla toparlanarak Avrupa'nın önde gelen ekonomilerinden biri haline gelmiştir. Ancak 1970'ler ve 1980'lerde yaşanan petrol krizi, kamu borcu ve enflasyonu artırmıştır. 1990'larda siyasi krizler ve yolsuzluklar büyümeyi yavaşlatmış, 1999'da Avro'ya geçilmesiyle birlikte rekabet gücü azalmış ve yüksek işsizlik ekonomide kalıcı sorunlara neden olmuştur.

Günümüzde İtalya, Avrupa Birliği'nin en büyük üçüncü ekonomisi (Almanya ve Fransa'dan sonra) olup özellikle sanayi, moda, otomotiv ve turizm alanlarında güçlüdür. Ancak kuzey ve güney bölgeleri arasında ekonomik gelişmişlik farkı sürerken, pandemi sonrası toparlanma sürecinde dijital dönüşüm ve yeşil mutabakat odaklı reformlar ön plandadır.

İtalya ekonomisi 2022'de %4,7 büyüme gösterse de 2023 ve 2024'te büyüme oranı %0,7 ile oldukça düşük seyretmektedir. Kişi başı gelir artarken işsizlik oranı düşüş göstermiştir; enflasyon ise 2023'te %0,5'e kadar geriledikten sonra 2024'te yeniden %2,1'e çıkacağı öngörülmektedir. Cari denge pozitif dönerken bütçe açığı 2024'te GSYH'nin %4'ü seviyesine düşeceği öngörülmektedir.

Sektörlerin GSYH Payları (%)

Kaynak: Statista, 2023

İtalya ekonomisinin sektörel yapısı, gelişmiş ülkelerde sıklıkla görülen bir dağılım göstermektedir. İtalya GSYH'sinin %65'i hizmetler sektöründen gelmektedir; bu durum, İtalya'nın güçlü bir turizm altyapısına, finansal hizmetlere, kamu yönetimine ve diğer şehir merkezli hizmet faaliyetlerine dayandığını göstermektedir. Özellikle sanat, moda, kültür ve turizm gibi alanlarda küresel cazibe merkezi olan İtalya'da, hizmetler sektörü ekonomik büyümenin ana itici gücüdür. Sanayi sektörü ise %22,9'luk pay ile ikinci sıradadır; bu oran, ülkenin otomotiv, makine, kimya ve tekstil gibi sanayi alanlarında hâlâ güçlü bir üretim potansiyeline sahip olduğunu ortaya koymaktadır.

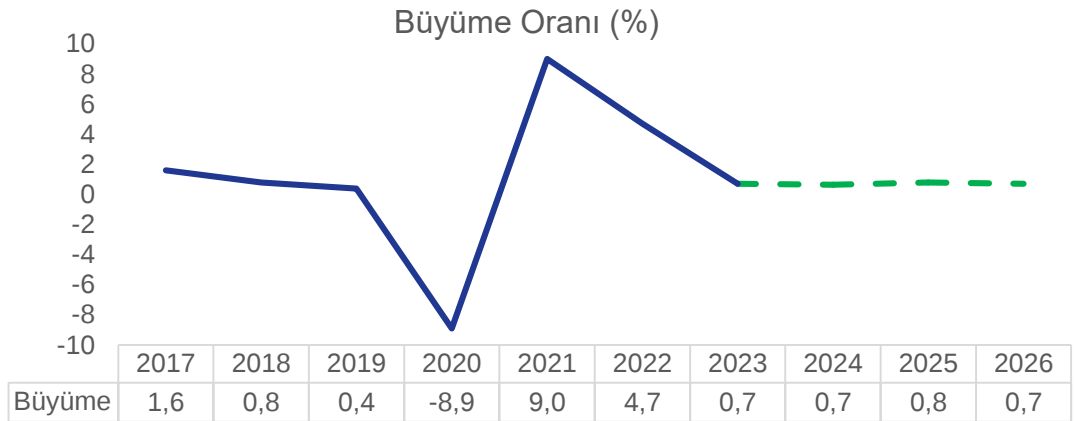
Tarım sektörü ise sadece %1,9'luk paya sahiptir; bu da tarımın İtalya ekonomisinde sınırlı bir yer tuttuğunu ancak yerel ürünler, şarapçılık ve zeytinyağı gibi nitelikli tarım ürünleriyle özellikle ihracatta stratejik bir rol oynayabildiğini göstermektedir. Bu dağılım, İtalya'nın sanayileşmiş ancak aynı zamanda hizmet odaklı bir ekonomi yapısına sahip olduğunu ortaya koymaktadır.

2. EKONOMİK BÜYÜME

İtalya ekonomisi, 2017–2019 yılları arasında düşük ancak pozitif bir büyüme performansı göstermiştir. 2017’de %1,6, 2018’de %0,8 ve 2019’da %0,4 oranlarında büyüyen ekonomi, bu dönemde yapısal sorunlar, zayıf iç talep ve verimlilik artışındaki durgunluk nedeniyle potansiyelinin oldukça altında kalmıştır. İtalya’nın kamu borcu yükü, bürokratik engeller, siyasi istikrarsızlık ve reformların gecikmesi gibi kronik sorunları büyümeyi sınırlandıran temel etkenler olmuştur.

2020 yılında ise COVID-19 pandemisinin etkisiyle İtalya ekonomisi %8,9 oranında sert bir daralma yaşamıştır. Bu daralma, ülkenin salgından Avrupa’da en erken ve en ağır etkilenen ülkelerden biri olması, uzun süren karantinalar, sağlık sisteminin zorlanması, üretimin durması ve hizmet sektörünün çökmesi gibi nedenlerle daha da derinleşmiştir. Özellikle turizm, perakende ve imalat sanayi gibi sektörlerde yaşanan keskin düşüş, İtalya ekonomisinin ne kadar hassas bir yapıya sahip olduğunu bir kez daha ortaya koymuştur.

Kaynak: IMF KEG Ekim 24

Pandeminin ardından 2021 yılında yaşanan %9’luk büyüme oranı, ekonomide güçlü bir toparlanma eğiliminin başladığını göstermiştir. Bu büyümede, hükümetin genişleyici mali politikaları, Avrupa Birliği tarafından sağlanan toparlanma fonları ve küresel talepteki artış etkili olmuştur. 2022 yılında da toparlanma eğilimi devam etmiş ve ekonomi %4,7 büyümüştür; ancak bu performans daha çok dış talebin güçlü seyriyle ilişkilidir. Ne var ki, 2023 yılı itibarıyla küresel ekonomideki yavaşlama, jeopolitik riskler ve artan enflasyon gibi nedenlerle İtalya ekonomisi yeniden yavaşlamış ve büyüme oranı %0,7’ye kadar gerilemiştir.

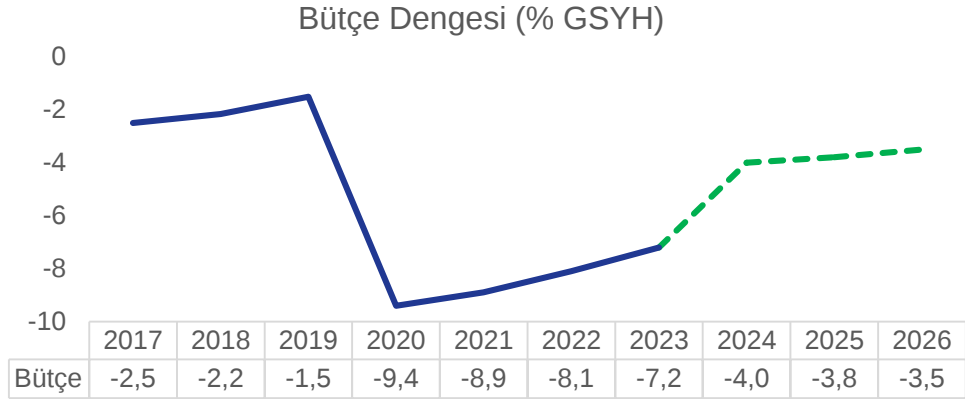
IMF tahminlerine göre 2024–2026 döneminde de bu düşük büyüme oranlarının (%0,7–%0,8 arası) devam edeceği öngörülmektedir. Bu yavaş büyüme süreci, İtalya’nın yapısal reformlara duyduğu ihtiyacı daha da görünür hale getirmektedir. Yaşlanan nüfus, düşük doğurganlık oranları, verimlilik artışının sınırlılığı ve genç işsizlik gibi uzun vadeli sorunlar, ülkenin ekonomik potansiyelini baskılamaya devam etmektedir. Dijital dönüşüm, yeşil enerji yatırımları, eğitim sisteminde reform ve kamu yönetiminde verimlilik artışı gibi alanlara yapılacak yatırımlar, İtalya’nın bu durağanlıktan çıkması için kritik önemdedir.

3. BÜTÇE DENGESİ

İtalya, 2017–2019 döneminde bütçe açığını GSYH'nin %2,5'inden %1,5'ine kadar azaltarak görece mali disiplinli bir görünüm sergilemiştir. Ancak 2020 yılında COVID-19 pandemisinin etkisiyle kamu harcamaları hızla artmış, vergi gelirleri düşmüş ve bütçe açığı GSYH'nin %9,4'üne ulaşarak son yılların en yüksek seviyesine çıkmıştır. Bu dramatik artışta pandemiye karşı alınan önlemler, iş gücü piyasasına verilen destekler, küçük işletmelere yönelik sübvansiyonlar ve sağlık sistemine yapılan yoğun yatırımlar belirleyici olmuştur.

2021 ve 2022 yıllarında açık kademeli olarak azalmış ancak yine de %8'in üzerinde kalmıştır. Bu durum, pandemi sonrası toparlanmanın kamu maliyesi üzerindeki baskıyı tamamen ortadan kaldıramadığını ve İtalya'nın zaten yüksek olan kamu borcu yükü nedeniyle hareket alanının dar olduğunu göstermektedir. 2023 yılında bütçe açığı %7,2'ye gerilese de, Avrupa Birliği ortalamalarının hâlâ oldukça üzerinde kalmıştır.

Kaynak: IMF KEG Ekim 24

2024 yılı ve sonrasına yönelik IMF tahminlerine göre İtalya'nın bütçe açığında anlamlı bir iyileşme beklenmektedir; 2024'te %4'e, 2025 ve 2026'da ise sırasıyla %3,8 ve %3,5 seviyelerine düşeceği öngörülmektedir. Bu kademeli toparlanma, pandemi sonrası mali desteklerin azaltılması, vergi gelirlerindeki artış ve kamu harcamalarının kontrol altına alınmasıyla mümkün olmuştur. Ancak İtalya'nın hâlâ Maastricht Kriterleri'ndeki %3'lük açık sınırının üzerinde olması, AB Komisyonu ile kamu maliyesi politikaları açısından zaman zaman gerginlikler yaşamasına neden olmaktadır. Nitekim 2023 ve 2024 yıllarında Giorgia Meloni liderliğindeki hükümet, özellikle sosyal harcamalarda kısıtlamaya gitmeden büyümeyi destekleme hedefiyle bütçeyi şekillendirmeye çalışmaktadır. Ancak bu yaklaşım, kamu borcunu azaltma sürecini yavaşlatma riski taşımaktadır.

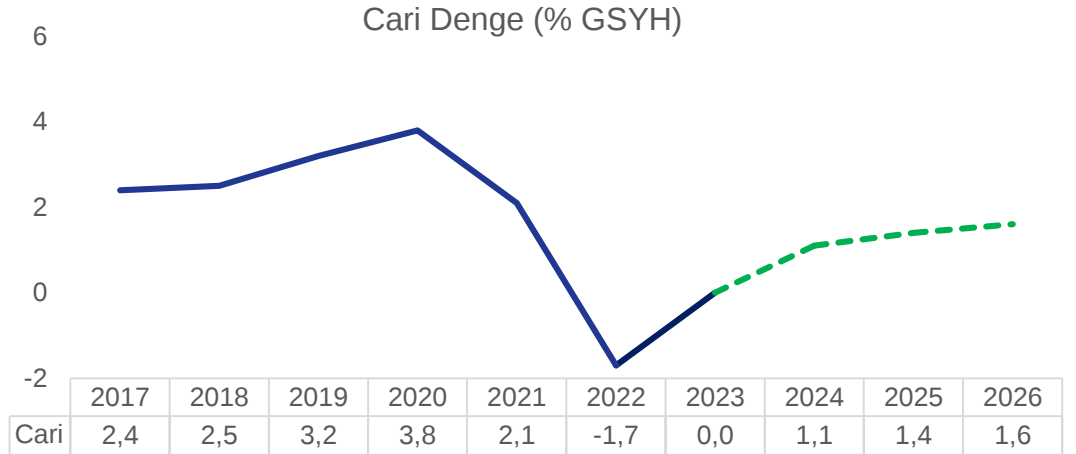
Ayrıca Avrupa Merkez Bankası'nın faiz artırımları nedeniyle borçlanma maliyetlerinin artması, İtalya gibi yüksek kamu borcuna sahip ülkeler için ek baskılar oluşturmaktadır. 2024 itibarıyla ülke, AB'nin yeni mali kurallarına uyum sağlama, yeşil ve dijital dönüşüm yatırımlarını finanse etme ve sosyal dengeleri koruma gibi zorlayıcı bir denge arayışındadır. Bu nedenle bütçe dengesindeki iyileşme olumlu bir sinyal olarak değerlendirilse de, yapısal reformların gecikmesi durumunda bu kazanımlar kalıcı olmayabilir.

4. CARİ DENGESİ

İtalya'nın 2017–2026 dönemine ilişkin cari denge performansı incelendiğinde, 2017'den 2020'ye kadar olan süreçte düzenli artış gösteren bir cari fazla eğilimi dikkat çekmektedir. 2020 yılında cari dengenin GSYH'ye oranı %3,8'e kadar ulaşarak son yılların en güçlü seviyesini kaydetmiştir. Bu dönemde küresel ticaretin canlanması, enerji maliyetlerinin düşük seyretmesi ve İtalya'nın ihracat kapasitesinin artması bu olumlu tabloyu destekleyen temel unsurlar olmuştur. Ancak 2021 yılı itibarıyla ivme kaybı gözlemlenmiş ve 2022'de bu tablo keskin bir şekilde bozulmuştur.

Özellikle Rusya-Ukrayna Savaşı'nın etkisiyle artan enerji fiyatları, İtalya gibi dışa bağımlı ekonomilerde cari dengenin hızla negatife dönmesine neden olmuştur. 2022 yılında %–1,7 oranında açık verilmesi, bu dış şokların İtalya ekonomisi üzerindeki etkisini net bir şekilde ortaya koymaktadır.

Kaynak: IMF KEG Ekim 24

2023 itibarıyla enerji piyasalarında yaşanan normalleşme ve İtalya'nın enerji tedarikini çeşitlendirme çabalarının etkisiyle cari denge toparlanmaya başlamış; 2024 ve sonrasında ise pozitif seyrin devam edeceği öngörülmektedir. IMF verilerine göre, 2024 yılı için %1,1 olan fazla oranı, 2026 yılında %1,6'ya yükselecektir. Bu durum, İtalya'nın dış ticaret dengesinde yeniden dengeyi yakalayabileceğini ve orta vadede dış şoklara daha dirençli hale geleceğini göstermektedir.

İş dünyası açısından değerlendirildiğinde, dış ticaretin dengeli hale gelmesi, ithalat maliyetlerinin kontrol altına alınması ve ihracatın yeniden ivme kazanması, daha öngörülebilir ve istikrarlı bir ekonomik çevre sunacaktır. Bu da yatırım kararları ve ticari planlamalar için olumlu bir zemin anlamına gelmektedir. Özellikle enerji bağımlılığının azalması ve küresel pazarlardaki rekabet gücünün korunması, İtalyan ekonomisinin dış şoklara karşı kırılganlığını azaltacaktır.

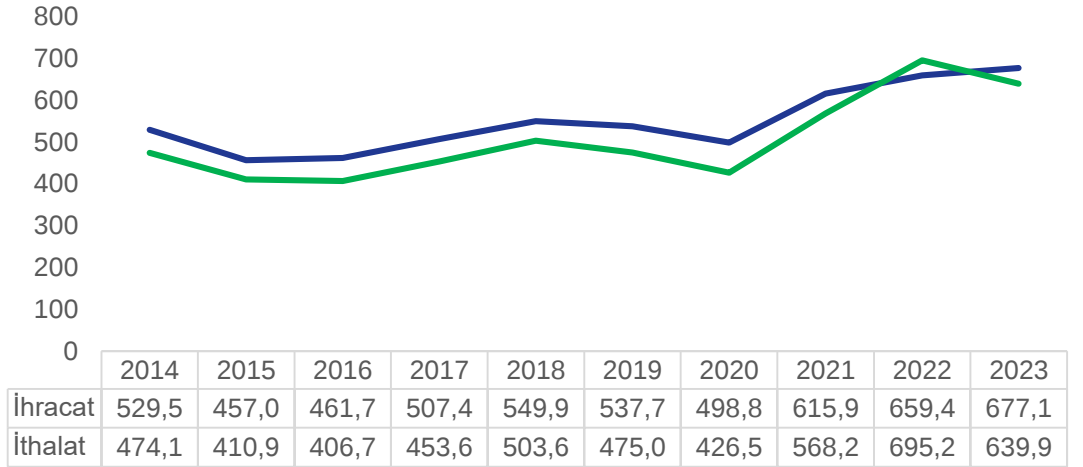

5. DIŞ TİCARET

2014–2023 dönemine ait verilere göre, İtalya'nın dış ticaret hacminde genel olarak istikrarlı bir artış eğilimi göze çarpmaktadır. 2014'te 529,5 milyar dolar olan ihracat, 2023 yılına gelindiğinde 677,1 milyar dolara ulaşarak yaklaşık %28 oranında artış göstermiştir. Benzer şekilde ithalat da 474,1 milyar dolardan 639,9 milyar dolara yükselmiştir. 2015–2016 yıllarında ticarete bir duraksama yaşansa da, 2017'den itibaren hem ihracat hem ithalat artış trendine girmiştir.

Özellikle 2021 ve 2022 yıllarında dış ticarete dikkat çekici sıçramalar yaşanmış; bu artışta pandemi sonrası küresel ticaretin canlanması, emtia fiyatlarındaki yükseliş ve enerji maliyetlerinin artması etkili olmuştur. 2022 yılında ithalat ihracatı geçmiş, dış ticaret açığı yükselmiş; bu da cari dengede bozulmaya yol açan temel faktörlerden biri olmuştur.

İtalya Dış Ticareti
(2014-2023, Milyar USD)

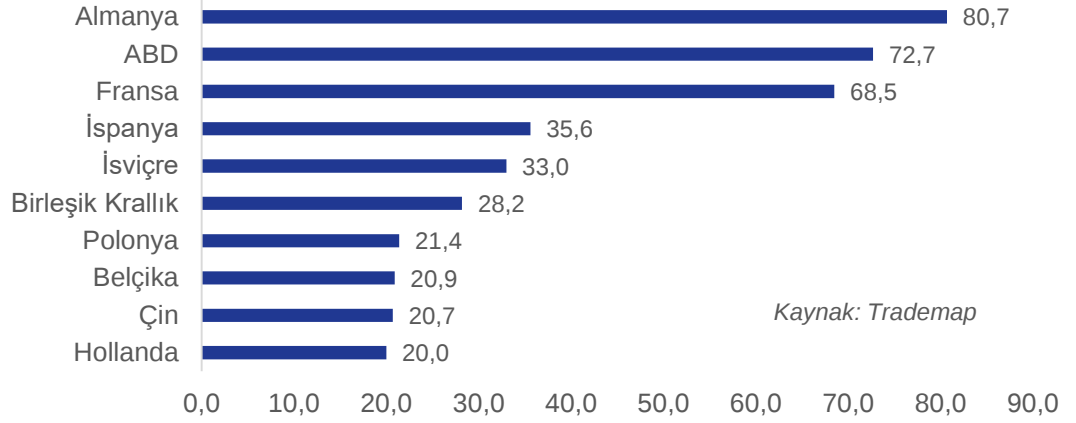
Kaynak: Trademap

— İhracat — İthalat

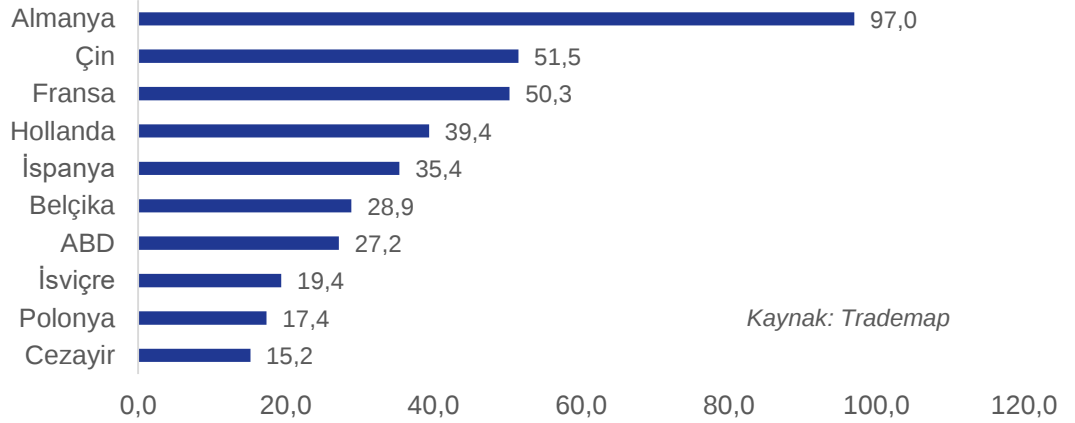
2023 yılında ise enerji fiyatlarının düşmesiyle birlikte ithalat maliyetleri azalmış, ithalat 695 milyar dolardan 639,9 milyar dolara gerilerken ihracattaki artış eğilimi sürmüştür. Bu durum, dış ticaret açığının daralmasına katkı sağlamış ve İtalya'nın dış ekonomik dengesini iyileştirmiştir. Avrupa Merkez Bankası'nın faiz indirim sürecine girmesiyle birlikte iç talebin canlanması beklenmekte; bu da ihracata dayalı sektörlerde büyümenin devamını destekleyebilir. Aynı zamanda, İtalya'nın Afrika ve Asya pazarlarına açılımı, “nearshoring” stratejileri ve yeşil dönüşüm ihracatı daha katma değerli hale getirme potansiyeli taşımaktadır.

İş dünyası açısından bu grafik, İtalya'nın güçlü dış ticaret altyapısına sahip olduğunu ve dalgalanmalara rağmen dış pazarlarda rekabetçiliğini sürdürdüğünü ortaya koymaktadır. Türk firmaları için, özellikle ara mal ve yatırım malı ihracatında İtalya ile iş birliği imkanları güçlü görünmektedir.

İTALYA BİLGİ NOTU

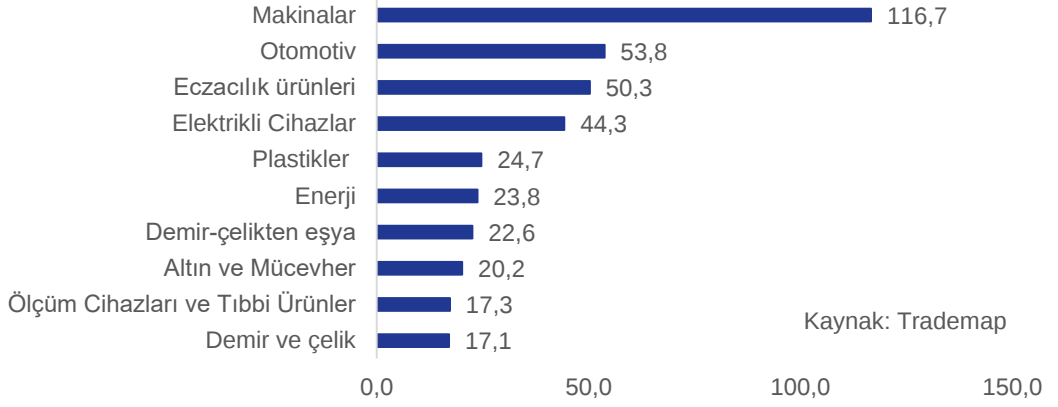
İtalya İhracatında İlk On Ülke
(Milyar USD)

İtalya'nın ihracatında ilk üç sırayı Almanya (80,7 milyar USD), ABD (72,7 milyar USD) ve Fransa (68,5 milyar USD) almaktadır. Bu tablo, İtalya'nın dış ticaretinde başta AB ülkeleri olmak üzere gelişmiş ekonomilerle güçlü ve istikrarlı ticari bağlara sahip olduğunu göstermektedir. İspanya, İsviçre ve Birleşik Krallık gibi yakın pazarlarda da yüksek ihracat seviyeleri dikkat çekerken, Çin'in 20,7 milyar dolarlık payla 9. sırada yer alması, İtalya'nın Asya pazarlarında da rekabetçi konumunu koruduğuna işaret etmektedir. Bu veriler, Türk firmaları için İtalya ile iş birliği kurarak bu güçlü pazarlara dolaylı erişim sağlama potansiyelini de ortaya koymaktadır.

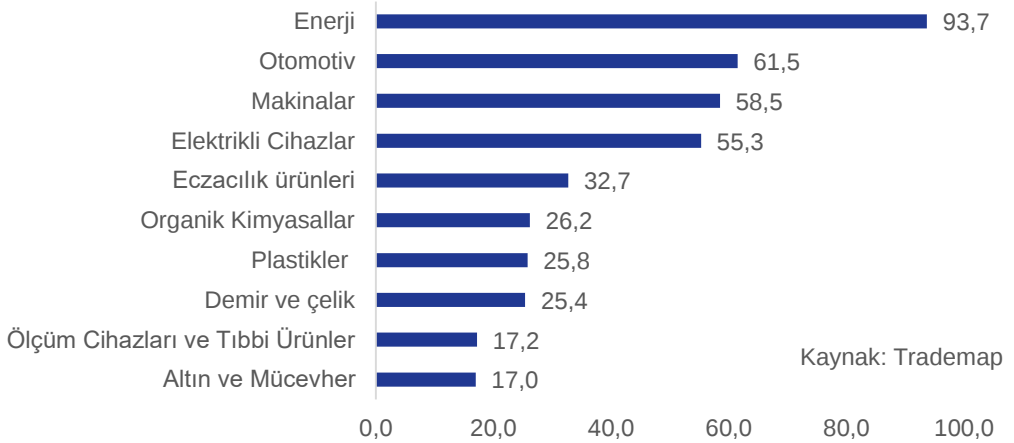
İtalya İthalatında İlk On Ülke
(Milyar USD)

İtalya'nın ithalatında en büyük pay Almanya'ya ait olup, 97 milyar dolarlık hacmiyle açık ara ilk sıradadır. Almanya'yı sırasıyla Çin (51,5 milyar USD) ve Fransa (50,3 milyar USD) takip etmektedir. Bu tablo, İtalya'nın hem Avrupa'dan hem de Asya'dan yoğun şekilde ara malı ve yatırım malı ithal ettiğini göstermektedir. Çin'in ikinci sırada yer alması, İtalya'nın küresel tedarik zincirlerindeki teknolojik ve üretim bağımlılıklarını da yansıtırken, Hollanda ve Belçika gibi lojistik merkezlerden yapılan yüksek ithalat da dikkat çekmektedir. Bu dağılım, Türkiye'nin Avrupa ve Akdeniz bölgesindeki konumunu avantaja çevirerek İtalya'ya ihracatta daha güçlü bir tedarikçi konumuna gelme potansiyelini göstermektedir.

İTALYA BİLGİ NOTU

İtalya İhracatında İlk On Kalem
(2023, Milyar USD)

İtalya'nın 2023 yılı ihracatında en büyük kalemi 116,7 milyar dolarla makineler oluştururken, onu otomotiv (53,8 milyar USD) ve eczacılık ürünleri (50,3 milyar USD) takip etmektedir. Bu tablo, İtalya'nın ihracatında yüksek katma değerli, teknoloji yoğun ve sanayi temelli ürünlerin belirleyici olduğunu göstermektedir. Elektrikli cihazlar, plastik ürünler, enerji ekipmanları ve demir-çelik gibi sanayiye yönelik ara malların da öne çıktığı görülmektedir. Türk firmaları için bu durum, özellikle makine ve otomotiv yan sanayi gibi alanlarda İtalya ile rekabetçi değil, tamamlayıcı iş birlikleri kurma potansiyelini ortaya koymaktadır. Ayrıca eczacılık ve tıbbi cihazlar gibi alanlarda da ileri teknoloji iş birlikleri için fırsatlar barındırmaktadır.

İtalya İthalatında İlk On Kalem
(2023, Milyar USD)

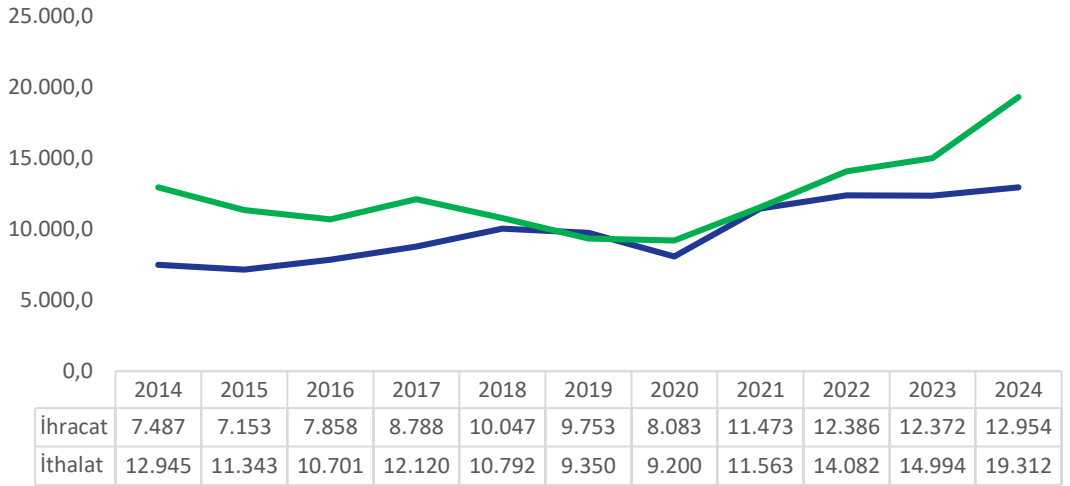
2023 yılında İtalya'nın ithalatında ilk sırayı 93,7 milyar dolarla enerji ürünleri alırken, onu otomotiv (61,5 milyar USD), makineler (58,5 milyar USD) ve elektrikli cihazlar (55,3 milyar USD) takip etmektedir. Bu veriler, İtalya'nın yüksek sanayi üretimini sürdürebilmek için hem enerjiye hem de teknolojik ara mallara olan bağımlılığını ortaya koymaktadır. Eczacılık ürünleri, kimyasallar ve demir-çelik gibi kalemlerin de ithalat listesindeki güçlü varlığı, sanayi ve sağlık sektörlerinin dış kaynaklı girdilere dayandığını göstermektedir. Türkiye, bu ürün gruplarında uygun kalite-fiyat dengesi sağlayarak İtalya'nın ithalatında alternatif ve güvenilir bir tedarikçi konumuna gelebilir. Özellikle enerji dışı kalemlerde, Türk firmaları için İtalya pazarına ihracat yapma potansiyeli oldukça yüksektir.

6. TÜRKİYE İLE DIŞ TİCARET

Türkiye ile İtalya arasındaki dış ticaret ilişkileri, 2014–2024 döneminde hem hacim hem de denge açısından önemli değişimler göstermiştir. 2014 yılında Türkiye'nin İtalya'ya ihracatı 7,5 milyar dolar seviyesindeyken, ithalatı 12,9 milyar dolar olarak gerçekleşmiş; bu dönemde Türkiye aleyhine dış ticaret açığı dikkat çekmiştir. 2017–2019 döneminde Türkiye'nin ihracatında istikrarlı bir artış görülmüş ve 2018'de 10 milyar doları aşmıştır. Ancak 2020'de pandeminin etkisiyle hem ihracat hem ithalat daralmış, Türkiye'nin İtalya'ya ihracatı 8 milyar doların altına gerilemiştir. Buna karşın, 2021 itibarıyla ticaret hacmi yeniden toparlanmaya başlamış ve çift yönlü bir artış eğilimi yakalanmıştır.

Türkiye İtalya Dış Ticareti
(2014-2024, Milyon USD)

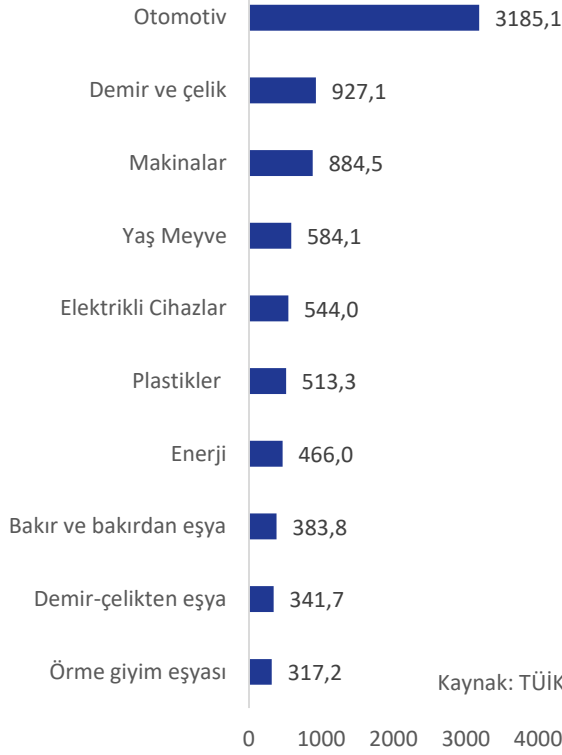

Kaynak: TÜİK

2022'den itibaren Türkiye'nin İtalya'ya ihracatında yeniden güçlü bir ivme yakalanmış olsa da ithalattaki artış daha belirgin olmuştur. 2024 verilerine göre Türkiye'nin İtalya'dan ithalatı 19,3 milyar dolara ulaşarak önceki yıllara kıyasla önemli bir sıçrama göstermektedir. Bu artışta altın ve mücevherler, makineler ve otomobil gibi sektörler rol oynamaktadır. Öte yandan ihracatın daha ılımlı bir artışla 12,9 milyar dolara yükselmesi, Türkiye-İtalya ticaret dengesinin tekrar Türkiye aleyhine açıldığını göstermektedir.

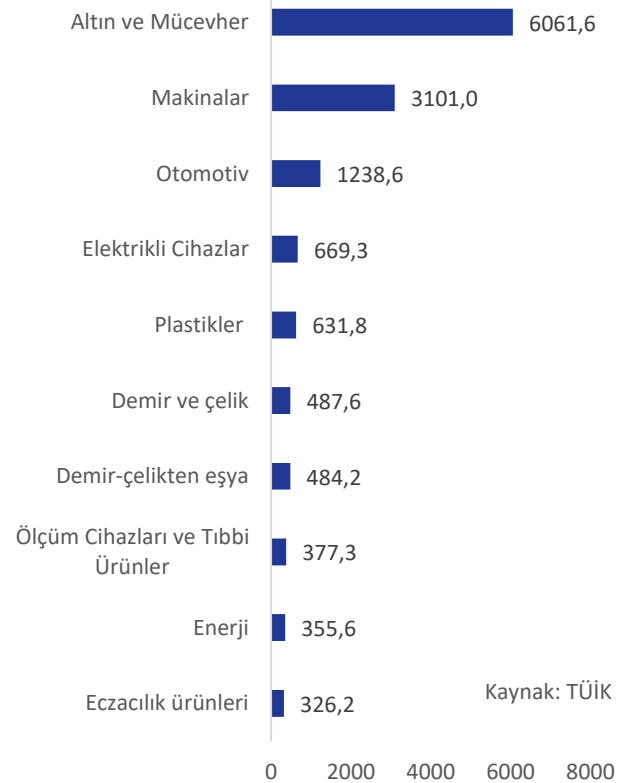
Bu tablo, Türk firmaları için İtalya pazarında daha fazla yer almak, ürün çeşitliliğini artırmak ve katma değerli ihracata yönelmek adına stratejik adımlar atılması gerektiğine işaret etmektedir. Ayrıca iki ülke arasında karşılıklı yatırım ve üretim ortaklıklarının geliştirilmesi, uzun vadeli dış ticaret dengesini daha sürdürülebilir hale getirebilir.

İTALYA BİLGİ NOTU

Türkiye'nin İtalya'ya İhracatı
(ÖTS, Milyon USD, 2024)

2024 yılı verilerine göre Türkiye'nin İtalya'ya ihracatında ilk sırayı 3,2 milyar dolarlık hacimle otomotiv sektörü alırken, onu demir-çelik ve makine ihracatı izlemektedir. Bu tablo, Türkiye'nin sanayi gücünü ve Avrupa'daki rekabetçiliğini net biçimde ortaya koymaktadır. Elektrikli cihazlar, plastikler ve enerji gibi sektörlerin de üst sıralarda yer alması, Türkiye'nin yalnızca geleneksel ürünlerle değil, ara malı ve teknoloji yoğun ürünlerde de İtalya ile güçlü ticaret bağları kurduğunu göstermektedir. Ayrıca yaş meyve ve örme giyim gibi sektörler, Türkiye'nin tarım ve tekstilde de bu pazarda yer bulduğunu ortaya koymakta; ürün çeşitliliği ise Türk firmaları için İtalya'yı çok yönlü bir ihracat pazarı hâline getirmektedir.

İtalya'dan Türkiye'ye yapılan ithalatta 2024 yılı itibarıyla ilk sırada, büyük bir farkla, 6 milyar doları aşan altın ve mücevher ürünleri yer almaktadır. Bunu makineler ve otomotiv ürünleri izlemekte; bu kalemler, Türkiye'nin üretim süreçlerinde İtalya'nın yüksek teknolojiye dayalı ürünlerine ne derece bağımlı olduğunu göstermektedir. Elektrikli cihazlar, plastikler, tıbbi ürünler ve eczacılık ürünleri gibi alanlar da İtalya'nın Türkiye için önemli bir teknoloji ve sağlık ekipmanı tedarikçisi olduğunu ortaya koymaktadır. Bu tablo, Türk firmaları açısından İtalya'yı yalnızca ihracat pazarı değil, aynı zamanda sanayiye destekleyici bir ithalat kaynağı olarak değerlendirme gerekliliğini göstermektedir.

Türkiye'nin İtalya'dan İthalatı
(ÖTS, Milyon USD, 2024)

6. İTALYA - TÜRKİYE YATIRIM İLİŞKİLERİ

İtalya, Türkiye'nin Avrupa'daki en önemli ticaret ortaklarından biri olmasının yanı sıra doğrudan yabancı yatırımlar açısından da dikkat çekici bir konuma sahiptir. 2024 sonu itibarıyla Türkiye'de faaliyet gösteren İtalyan sermayeli firma sayısı 1.610'a ulaşmış, bu sayı İtalya'yı Türkiye'de en fazla yatırım yapan ülkeler arasında üst sıralara taşımıştır. Söz konusu yatırımlar ağırlıklı olarak otomotiv, makine, enerji, altyapı, lojistik, bankacılık ve gıda sektörlerinde yoğunlaşmaktadır. Fiat, Pirelli, Eni, UniCredit ve Barilla gibi çok sayıda İtalyan şirketi uzun yıllardır Türkiye'de aktif olarak faaliyet göstermekte; bu da iki ülke arasındaki ekonomik ilişkilerin sürekliliğini ve güven temelinde ilerlediğini göstermektedir.

Türkiye'nin İtalya'daki doğrudan yatırımları ise İtalya'nın Türkiye'deki yatırım hacmine kıyasla daha sınırlı kalmıştır. Ancak son yıllarda Türk firmalarının Avrupa'daki üretim ve satış ağlarını genişletme stratejileri doğrultusunda İtalya'da gıda, tekstil ve otomotiv yan sanayi başta olmak üzere çeşitli sektörlerde yatırımlar artmaya başlamıştır. Ayrıca Türk girişimciler, İtalya'nın sunduğu inovasyon ve tasarım altyapısını değerlendirerek iş birlikleri kurmakta ve özellikle Kuzey İtalya'daki sanayi bölgelerinde daha görünür hale gelmektedir. Bu eğilim, Türkiye'nin küresel değer zincirlerine entegrasyon sürecinde İtalya'yı önemli bir platform olarak değerlendirdiğini ortaya koymaktadır.

Önümüzdeki dönemde iki ülke arasında karşılıklı yatırımların artırılması; enerji dönüşümü, dijital altyapılar, sağlık teknolojileri, tarım teknolojileri ve döngüsel ekonomi gibi yeni nesil sektörlerde stratejik iş birliklerinin kurulmasıyla mümkün olacaktır. Ayrıca Avrupa Birliği Yeşil Mutabakatı çerçevesinde sürdürülebilirlik yatırımları, Türk ve İtalyan firmaları için ortak projeler geliştirme fırsatlarını beraberinde getirmektedir. Bu çerçevede, iki ülke arasında yatırım ortamının iyileştirilmesi, hukuki çerçevenin güçlendirilmesi ve girişimciler için karşılıklı danışmanlık ağlarının genişletilmesi önerilmektedir. Türkiye'nin AB ile olan Gümrük Birliği ilişkisini güncellemesi durumunda, İtalya-Türkiye yatırım ilişkileri daha da derinleşebilir.

7. İTALYA PAZARINA YÖNELİK SEKTÖREL, JEOPOLİTİK VE TİCARİ DEĞERLENDİRME

1. İtalya Ekonomisinde Öne Çıkan Sektörler

İtalya ekonomisi, sanayi, hizmet ve tarım sektörlerinde güçlü temellere sahip olup, özellikle otomotiv, makine, gıda, moda ve lüks tüketim ürünlerinde Avrupa'da öncü bir konumdadır. Otomotiv sektöründe Fiat, Ferrari, Lamborghini gibi dünyaca ünlü markaların üretim üssü olan ülke, yan sanayi ile birlikte geniş bir tedarik zinciri oluşturmaktadır. Aynı şekilde makine ve endüstriyel ekipman üretimi konusunda da yüksek teknolojiye sahip firmaları ile dikkat çekmektedir. Bu sektörlerde Türk firmaları için tedarik, fason üretim ve teknoloji ortaklığı gibi farklı modellerde iş birliği fırsatları mevcuttur.

Moda ve tekstil alanında "Made in Italy" markası büyük bir değer taşımakta; bu durum Türk tekstil üreticileri açısından nitelikli tedarikçi veya üretim ortağı olma fırsatlarını artırmaktadır. Gıda ve tarım sektöründe İtalya'nın şarap, makarna, zeytinyağı gibi ürünleri küresel marka değerine sahiptir. Bununla birlikte, Türk tarım ürünleri (kuruyemiş, bakliyat, kuru meyve) İtalya pazarında rekabet avantajı elde edebilir. Ayrıca, turizm ve yeşil enerji sektörleri de karşılıklı yatırım ve hizmet sunumu açısından dikkatle izlenmesi gereken alanlardır.

2. Ar-Ge, İnovasyon ve Dijital Dönüşüm

İtalya, Avrupa Birliği'nin Ulusal Dayanıklılık ve Kurtarma Planı (PNRR) kapsamında dijital dönüşüme ciddi kaynak ayırmış olup, 40 milyar avro üzerinde bir bütçeyi dijital altyapı, Ar-Ge ve inovasyon projelerine tahsis etmiştir. Özellikle Milano, Torino ve Bologna gibi bölgelerde teknoloji odaklı kümelenmeler ve start-up ekosistemi gelişmektedir. Bu alanlarda Türk teknoloji firmalarının, yazılım ve mühendislik hizmetleri sunması, ortak projelere katılması ya da yatırım alması mümkün hale gelmektedir.

Endüstri 4.0, otomasyon ve yapay zekâ çözümleri, özellikle üretim ve lojistik sektörlerinde öncelikli olarak desteklenmektedir. Bu kapsamda, Türk firmaları hem ürün hem de çözüm sağlayıcı olarak İtalya ile iş birliği kurabilir. Ayrıca, Avrupa Birliği'nin Horizon Europe gibi fonları sayesinde ortak Ar-Ge projeleri geliştirerek İtalya ile birlikte üçüncü pazarlara yönelik rekabetçi çözümler sunulabilir. İş dünyası için, bu yapılar hem inovatif büyüme hem de uluslararasılaşma fırsatları yaratmaktadır.

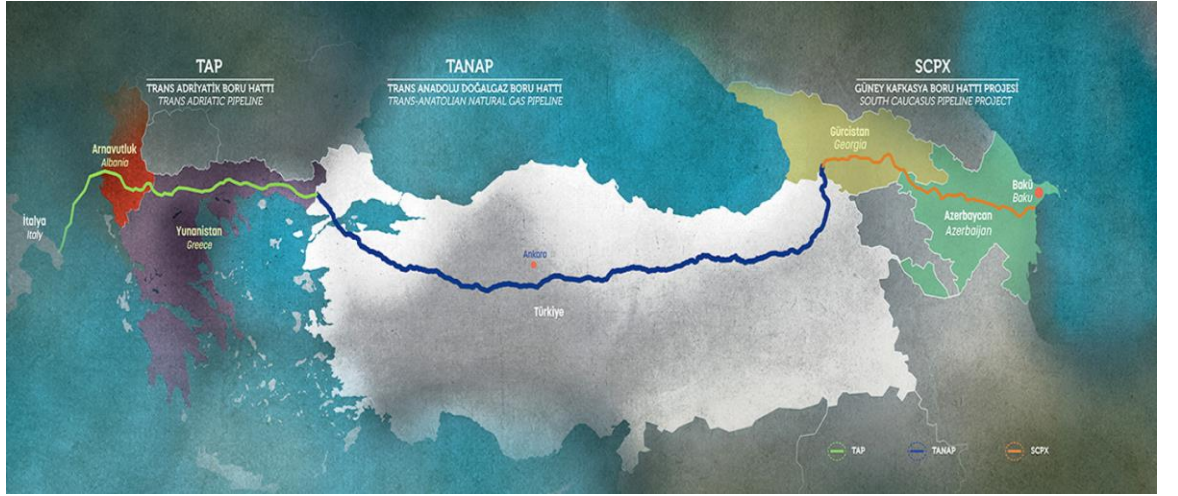

3. Lojistik, Altyapı ve Ulaşım Yatırımları

İtalya, Avrupa ve Akdeniz havzası arasında stratejik bir lojistik merkez olarak konumlanmakta; limanları, demiryolu ağı ve otoyollarıyla güçlü bir ulaştırma altyapısına sahiptir. Pandemi sonrası tedarik zincirindeki kırılmalar ve Rusya-Ukrayna savaşının etkileriyle birlikte, lojistikte yeniden yapılanma süreci başlamıştır. Kızıldeniz üzerinden geçen ticaret yollarındaki güvenlik sorunları nedeniyle, İtalya limanlarında ve lojistik merkezlerinde yeni yatırımlar gündeme gelmiştir. Bu durum, Türk lojistik ve altyapı firmaları için ihaleler ve altyapı projelerinde yer alma şansı yaratmaktadır.

Türkiye, enerji ve ticaret koridorları bakımından İtalya ile tamamlayıcı bir konumdadır. Trans Adriyatik Boru Hattı (TAP) ve Trans Anadolu Doğalgaz Boru Hattı (TANAP) üzerinden Azerbaycan gazının İtalya'ya ulaşması, iki ülke arasındaki stratejik enerji ve lojistik ilişkisini güçlendirmiştir. Lojistikte yakın coğrafyalarda yapılan taşımacılık (nearshoring) eğilimleri ile birlikte Türk taşımacılık firmaları için de İtalya önemli bir pazar haline gelmiştir. Bu kapsamda kara taşımacılığı geçiş belgeleri sayısının artırılması yönündeki adımlar da iş dünyası için önem arz etmektedir.

TANAP-TAP Doğalgaz Boru Hattı

Kaynak: TANAP

4. Yeşil Dönüşüm ve Sürdürülebilirlik Stratejileri

İtalya, Avrupa Yeşil Mutabakatı doğrultusunda çevresel sürdürülebilirliği odağına almış ve bu dönüşüm için önemli kaynaklar tahsis etmiştir. PNRR kapsamında 59 milyar avroluk bir bütçe yeşil dönüşüm hedeflerine ayrılmış; bunun 23,8 milyar avrosu doğrudan yenilenebilir enerji, hidrojen, sürdürülebilir ulaşım ve altyapı yatırımlarına yönlendirilmiştir. Özellikle güneş ve rüzgar enerjisi alanlarında kamu destekli yatırımlar artarken, enerji verimliliği ve yeşil binalar da teşvik edilmektedir.

Türkiye-İtalya ortaklığında geliştirilecek yeşil projeler, AB fonları kapsamında desteklenebileceği gibi, üçüncü ülkelerde uygulanabilecek modeller de oluşturabilir. Nükleer enerjinin yeniden gündeme alınması da yeni teknoloji ortaklıklarını beraberinde getirebilir. Türk mühendislik ve inşaat firmaları için bu dönüşüm süreci, hem ürün hem de hizmet tarafında stratejik iş birliklerini mümkün kılmaktadır.

5. Tedarik Zinciri, Nearshoring ve Friendshoring

İtalya, pandemi ve küresel krizlerle birlikte kırılganlaşan tedarik zincirlerini yeniden yapılandırmak amacıyla yakın coğrafyalardan tedarik sağlamayı hedeflemektedir. Bu bağlamda Türkiye, hem maliyet avantajı hem de üretim kapasitesi bakımından İtalyan firmaların ilgisini çeken bir ülke haline gelmiştir. Özellikle tekstil, otomotiv, beyaz eşya, elektronik gibi sektörlerde üretimin bir kısmının Türkiye'ye kaydırılması gündemdedir. "Friendshoring" ve "nearshoring" kavramları İtalya iş dünyasının son yıllarda sıkça başvurduğu stratejiler arasında yer almaktadır.

İki ülke arasında kültürel yakınlık, güçlü diplomatik ilişkiler ve Gümrük Birliği gibi avantajlar da bu eğilimleri desteklemektedir. Türk üreticiler için fason üretim, özel etiketli ürünler (private label) ve stratejik ortaklıklar yoluyla pazara giriş olanakları artmaktadır. Ayrıca, Türk ve İtalyan firmaların üçüncü ülkelerde ortak üretim ya da dağıtım yapmaları, Afrika ve Orta Doğu gibi pazarlara erişim açısından da önemli bir avantaj yaratmaktadır. Bu doğrultuda İtalya'nın Mattei Planı ve Afrika açılımı ile Türkiye'nin konumu birleştirilerek yeni iş modelleri geliştirilebilir.

6. İtalya'da İş Yapma Kültürü ve Kurumsal Yönetişim

İtalya'da iş yapma kültürü büyük ölçüde güvene ve kişisel ilişkilere dayalıdır. Aile şirketleri ekonomide önemli bir yer tutar ve karar alma süreçleri merkezileşmiştir. Bu nedenle, yerel ortaklar ya da danışmanlarla çalışmak süreci kolaylaştırabilir. İş dünyasında bürokrasi yaygındır ve süreçlerin zaman alabileceği göz önünde bulundurulmalıdır. Ayrıca, iş yaparken İtalyanca kullanımının yaygın olması nedeniyle dil bariyerinin aşılması için profesyonel destek alınması önerilir.

Sendikaların güçlü olduğu İtalya'da çalışma saatleri, iş gücü hakları ve ücret politikaları sıkı şekilde düzenlenmektedir. Özellikle işgücü maliyetleri yüksek olabilir; bu durum, yatırım yapılacak sektörün ve bölgenin dikkatle seçilmesini gerektirir. Güney İtalya'da çeşitli teşvikler bulunsa da altyapı ve nitelikli işgücü açısından sınırlılıklar olabilir. Öte yandan, İtalya'da iş yapmanın avantajları arasında stratejik konumu, güçlü marka algısı ve AB içindeki geniş pazarlara erişim imkânı bulunmaktadır.

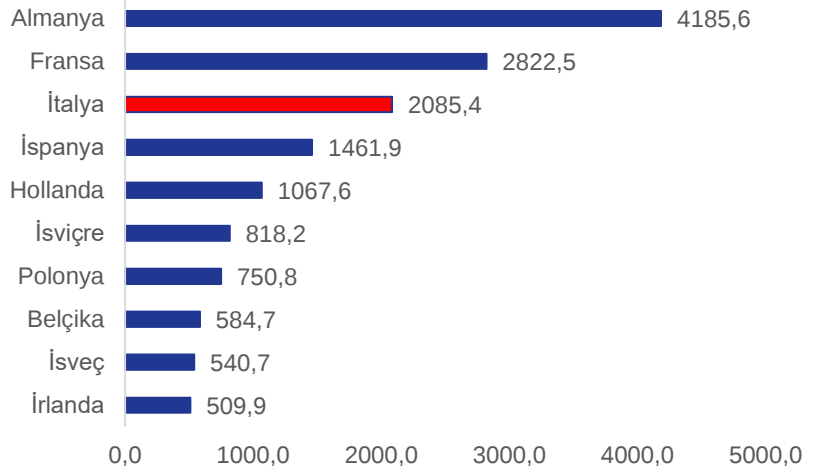

7. AB İçindeki Rolü ve Politika Gündemi

İtalya, Avrupa Birliği'nin Almanya ve Fransa'dan sonra en büyük üçüncü ekonomisi olup, AB'nin ekonomik ve siyasi karar alma süreçlerinde önemli bir aktördür. Euro Bölgesi'nin temel üyelerinden biri olan İtalya, özellikle sanayi politikaları, ticaret düzenlemeleri ve yeşil dönüşüm alanlarında belirleyici roller üstlenmektedir. AB bütçesinden sağladığı yüksek kaynaklar, ülkenin hem iç dönüşümünü desteklemekte hem de dış ortaklarla daha kapsamlı projeler geliştirmesini mümkün kılmaktadır.

Özellikle Ukrayna'nın yeniden inşası, dijital dönüşüm fonları ve yeşil enerji projelerinde İtalya'nın lider rol üstlenmeye çalıştığı görülmektedir. Bu süreç, Türk inşaat, enerji, çevre teknolojileri ve danışmanlık firmaları açısından yeni fırsatlar doğurmaktadır. Ayrıca, AB kararlarına yön veren İtalya'nın Türkiye'yi pozitif gündemle desteklemesi, iş dünyası için karşılıklı yatırım ortamının geliştirilmesine de katkı sağlamaktadır. İş dünyası açısından bakıldığında, İtalya ile kurulacak ortaklıklar, AB içindeki birçok yeni pazara erişim imkânı anlamına gelmektedir.

Avro Bölgesi'nin En Büyük On Ekonomisi
(2023, Milyar Euro)

Kaynak: Statista

8. Jeopolitik Konumlanma ve Uluslararası Girişimler

İtalya, son yıllarda dış politikada daha aktif bir pozisyon alarak özellikle Afrika, Asya ve Akdeniz bölgesine yönelik yeni iş birlikleri geliştirmektedir. 2024 yılında duyurulan Mattei Planı kapsamında İtalya, eğitim, sağlık, tarım, su ve enerji sektörlerinde Afrika ülkelerine 5,5 milyar avroluk yatırım taahhüdünde bulunmuştur. Bu çerçevede, Türk ve İtalyan firmalarının üçüncü ülkelerde iş birliği yapma potansiyeli önemli ölçüde artmıştır.

Bununla birlikte İtalya, Çin'in İpek Yolu girişiminden çekilerek Hindistan, Ortadoğu ve Avrupa'yı birbirine bağlayan yeni bir koridor olan "Pamuk Yolu" (IMEC) projesine ilgi göstermektedir. Türkiye'nin bu koridordaki stratejik konumu, İtalya ile ilişkilerde yeni bir açılım yaratmaktadır. Bu bağlamda, Türk firmalarının İtalya ile sadece ikili ilişkiler değil, aynı zamanda küresel tedarik zincirleri ve uluslararası ihaleler kapsamında da iş birliklerini artırması mümkün hale gelmiştir.

8. TÜRKİYE-İTALYA EKONOMİK İLİŞKİLERİNİ GÜÇLENDİRME POLİTİKALARI

Türkiye ile İtalya arasındaki ekonomik ve ticari ilişkiler, köklü bir geçmişe, güçlü tamamlayıcılığa ve stratejik iş birliği potansiyeline sahiptir. Son yıllarda ticaret hacmi artış eğiliminde olsa da, Türkiye aleyhine büyüyen dış ticaret açığı, ilişkilerin daha dengeli ve sürdürülebilir bir zemine oturtulması gerektiğini göstermektedir. Her iki ülke de sanayi, enerji, lojistik ve dijital dönüşüm alanlarında ciddi dönüşümler yaşarken, bu süreçte iş dünyasına düşen rol kadar politika yapımcıların yönlendirmeleri de kritik önemdedir. Türkiye'nin İtalya pazarındaki varlığını güçlendirmesi ve daha katma değerli alanlara yönelmesi için aşağıdaki öneriler yol gösterici olabilir:

1. Türkiye'nin İtalya'ya yönelik ihracatında ileri teknoloji ürünlerinin ve markalı ürünlerin payının artırılması hedeflenmeli; Ar-Ge destekli sektörlerle özel ihracat teşvikleri sağlanmalıdır.
2. İtalyan firmalarla Türkiye'de ve üçüncü ülkelerde ortak üretim tesisleri kurulması teşvik edilmeli, özellikle Afrika açılımı kapsamında Türk-İtalyan konsorsiyumları desteklenmelidir.
3. Otomotiv, makine, enerji, sağlık teknolojileri ve dijital altyapı gibi öncelikli alanlarda sektörel iş birliği komiteleri kurulmalı ve özel sektör eşleştirmeleri artırılmalıdır.
4. Gümrük işlemlerinin dijitalleştirilmesi, taşımacılık geçiş belgelerinin artırılması ve yeşil lojistik altyapılarının entegrasyonu desteklenmelidir.
5. Her iki ülkedeki yatırım ortamı hakkında iş dünyasına yönelik çift yönlü rehberlik sunacak bilgi platformları ve destek ofisleri yaygınlaştırılmalıdır.
6. Türkiye ve İtalya, Avrupa Birliği fonları çerçevesinde birlikte proje üretebilecek yapılar kurmalı; üniversite-sanayi iş birlikleri bu kapsamda aktif hale getirilmelidir.
7. İtalya'nın yeşil mutabakat kapsamındaki tecrübelerinden faydalanmak için teknoloji transferine ve ortak inovasyon projelerine yönelik vergisel ve hukuki teşvikler düzenlenmelidir.
8. İtalya ile iş yapmak isteyen Türk girişimcilere yönelik İtalyan iş kültürü, mevzuat ve dil eğitimleri içeren sertifikalı programlar yaygınlaştırılmalıdır.
9. İtalya'da kamu ihalelerine Türk firmaları DTÖ'nün kamu alımları anlaşmasına (GPA-KAA) taraf olunmaması öne sürülerek girememektedir. Yaşanan sorunun çözümüne yönelik sağlam adımlar atılmalıdır.

DİŞ EKONOMİK İLİŞKİLER KURULU

Huzur Mahallesi, Azerbaycan Caddesi Skyland Sky Office No: 4
B Blok Kat: 21-22 Seyrantepe 34485 Sarıyer/İstanbul

www.deik.org.tr • info@deik.org.tr

     /deikiletisim | www.deik.org.tr